

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Παρατίθενται ολόκληρα τα αποσπάσματα. Οι μαθητές/μαθήτριες μπορούν να τα καταγράψουν συντομευμένα, επισημαίνοντας την αρχή και το τέλος τους με ενδιάμεσα αποσιωπητικά.

- α)** Λάθος. «Ταξίδεψα στην Κεντρική Ευρώπη πριν από μερικές εβδομάδες, τότε που άρχισαν να εμφανίζονται στις εφημερίδες οι φωτογραφίες με τα προβλήματα που προκαλεί η κλιματική κρίση ακόμα και σε χώρες που μέχρι πρότινος δεν ήξεραν τι να κάνουν το άφθονο νερό των ποταμών και των λιμνών τους.»
- β)** Λάθος. «[...] ακόμα και τώρα, στην Κεντρική Ευρώπη με τους πιο συνειδητοποιημένους σε θέματα οικολογίας λαούς, την ώρα που όλοι μιλούσαν για την ανάγκη οικονομίας των υδάτινων πόρων, η σπατάλη συνεχιζόταν.»
- γ)** Σωστό. «Στους κεντρικούς δρόμους των περισσότερων πόλεων είχαν τοποθετηθεί συστήματα που ψέκαζαν τους περαστικούς με νερό για να τους δροσίσουν. Ένδειξη έγνοιας για τον πολίτη ή δηθενιές [...];»
- δ)** Λάθος. «Ακόμα και όταν έβρεχε, τα «φουσερά δροσιάς» εξακολουθούσαν να σπαταλούν το πολύτιμο περιεχόμενό τους: Να μας ψεκάζουν την ώρα που άδειαζαν πάνω από τα κεφάλια μας οι ουρανοί!»
- ε)** Σωστό. «Μοιάζει ανέκδοτο η εν μέσω ανυδρίας παροχή δωρεάν νερού στους δρόμους πόλεων όπως η Βιέννη. Εκεί όπου μέχρι πρότινος αν ζητούσες ένα ποτήρι νερό σε κάποιο από τα εστιατόρια ή τα καφέ, το πλήρωνες χρυσάφι!»

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Ενδεικτικά παραδείγματα:

- λογοτεχνικά στοιχεία: «Ακόμα και όταν έβρεχε, τα “φουσερά δροσιάς” εξακολουθούσαν να σπαταλούν το πολύτιμο περιεχόμενό τους: Να μας ψεκάζουν την ώρα που άδειαζαν πάνω από τα κεφάλια μας οι ουρανοί!» (μεταφορές, ποιητική χρήση της γλώσσας)

- Θέμα από την επικαιρότητα, γενικού ενδιαφέροντος: «Ταξίδευα στην Κεντρική Ευρώπη πριν από μερικές εβδομάδες, τότε που άρχισαν να εμφανίζονται στις εφημερίδες οι φωτογραφίες με τα προβλήματα που προκαλεί η κλιματική κρίση ακόμα και σε χώρες που μέχρι πρότινος δεν ήξεραν τι να κάνουν το άφθονο νερό των ποταμών και των λιμνών τους.» Ο χρονογράφος σχολιάζει την εμπειρία του από ένα πρόσφατο ταξίδι του στην Κεντρική Ευρώπη και θίγει ένα ζήτημα που μας αφορά όλους: την απουσία οικολογικής συνείδησης όσον αφορά την κατασπατάληση του νερού. Το ζήτημα αυτό μάλιστα είναι εμφανές ότι βρίσκεται στην επικαιρότητα, αφού στην αρχή του κειμένου γίνεται αναφορά σε εφημερίδες που δημοσιεύουν φωτογραφίες με τα προβλήματα που προκαλεί η κλιματική κρίση ακόμα και σε χώρες με αφθονία νερού.
- μικροπερίοδος λόγος: «Ποια οικολογική συνείδηση; Αυτή που ως φαίνεται εξαντλήσαμε καταργώντας τα πλαστικά καλαμάκια. Τελικά αυτά έφταιγαν για όλα!».
- ύφος προφορικό με πολλές ελλειπτικές προτάσεις: «Οικονομία, ναι, να την κάνουμε όλοι όμως. Αυστηρά μέτρα, ναι, αρκεί να είναι δίκαια και να στοχεύουν στο πρόβλημα.», «για να γεμίσουν τις τσέπες τους, για, για, για...».
- χιούμορ μαζί με σκωπτικότητα/ειρωνεία: Να μας ψεκάζουν την ώρα που άδειαζαν πάνω από τα κεφάλια μας οι ουρανοί!

Ερώτημα 3° (μονάδες 10)

Τα Κείμενα 1 και 2 φαίνεται να συνομιλούν μεταξύ τους και μάλιστα το ένα να συμπληρώνει το άλλο. Πρώτα πρώτα το θέμα που θίγουν είναι κοινό και αφορά την κατασπατάληση του νερού. Ειδικά το Κείμενο 2 αποτελεί ένα Δελτίο Τύπου που έχει εκδοθεί από μια Δημοτική Υπηρεσία αρμόδια για την Ύδρευση ενός συγκεκριμένου ελληνικού δήμου. Με το Δελτίο αυτό οι δημότες προειδοποιούνται για τις αρνητικές συνέπειες της κατασπατάλησης του νερού, ευαισθητοποιούνται ώστε να περιοριστούν σε μια λελογισμένη αξιοποίησή του και προτρέπονται να κάνουν εξοικονόμηση. Το Κείμενο 1 από την άλλη φαίνεται σαν να είναι συνέχεια του 2. Ο χρονογράφος, έχοντας γνώση των οδηγιών εξοικονόμησης νερού (προφανώς αντίστοιχα δελτία θα εκδόθηκαν από όλους τους δήμους στην Ελλάδα), τις αναπαράγει από τη δική του οπτική («εμένα μου τραβούν το αφτί και μου ζητούν να ελαττώσω το νερό με το οποίο πλένω τα πιάτα, να μην τραβάω συχνά το καζανάκι, να περιορίσω ακόμα και το καθημερινό ντουζάκι μου») και καταγγέλλει εξοργισμένος την ολοφάνερη μη τήρησή τους στο εξωτερικό. Την ώρα άλλωστε που ο ίδιος προσπαθεί να είναι υπεύθυνος πολίτης στο θέμα αυτό, βλέπει σε χώρες της Κεντρικής Ευρώπης να απουσιάζει η οικολογική συνείδηση, με τη χρήση «φουσερών δροσιάς» ακόμα και κατά τη διάρκεια βροχής, αλλά και με την αδιαφορία όσων πίνουν δωρεάν νερό από δημόσιες βρύσες και μετά τις αφήνουν ανοιχτές.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Το Κείμενο 3 αναδεικνύει το ζήτημα της οικολογικής κρίσης που υφίστανται διάφορες περιοχές λόγω της περιβαλλοντικής ρύπανσης και της ευρύτερης καταστροφής του περιβάλλοντος από τον άνθρωπο. Ειδικότερα ο αφηγητής μάς μεταφέρει στις όχθες της Ζαραβίνας, μιας λίμνης της Ηπείρου, η οποία παλιά ήταν πεντακάθαρη, με «στιπλνάδα γυαλιού», και ζωντανή, γεμάτη ψάρια, ενώ πλέον κοιτά «θολή, τυφλά τον ουρανό» όντας «νεκρή». Η αντίθεση αυτή προφανώς αποτελεί συνέπεια της μόλυνσης της λίμνης. Τα γράμματα της «RIP OIL» πάνω στην παλιά δεξαμενή μάς παραπέμπουν ίσως σε πετρέλαιο, το οποίο σταδιακά κατέστησε τα νερά επικίνδυνα και τα νέκρωσε. Ειδικά οι άνθρωποι της περιοχής, πέραν του κινδύνου της υγείας τους από το νερό και από «τα μολυσμένα θηράματα», κλονίστηκαν και επαγγελματικά. «Παλιά υπήρχαν ψαράδες, μα τώρα δεν είχαν τι να ψαρέψουν». Ο κόσμος φεύγει για να επιβιώσει. Μόνο τα ζώα «ξεγελιούνται με τον γάργαρο ήχο του νερού». Το οξύμωρο είναι πως «ό,τι τα σκότωνε», δηλαδή το μολυσμένο νερό, «ήταν συνάμα αυτό που τα είχε σώσει» ερημώνοντας την περιοχή από τους κυνηγούς και βοηθώντας τα να πληθύνουν. Μέχρι βέβαια να πιουν πολύ νερό...

Οι μαθητές / μαθήτριες καλούνται να φανταστούν ότι ζουν στο χωριό δίπλα στη λίμνη Ζαραβίνα και να αποφασίσουν αν θα παρέμεναν εκεί με τις όποιες δυσκολίες, όπως ο αφηγητής με τον γιο του, ή θα έφευγαν μαζί με πολλούς συγχωριανούς τους για να ζήσουν σε ένα πιο υγιές μέρος. Η επιλογή της μιας ή της άλλης εκδοχής είναι ελεύθερη, απλώς θα πρέπει να είναι επαρκώς τεκμηριωμένη.